

12. juli 2010 04:00 | Nordjyske.dk

Bikinipiger og glimmerbøsser giver hvide rapsmarker

[Mogens Møller](#)

Thybos opfindelse kan gøre alverdens rapsmarker hvide - og ham selv rig.

Langt de fleste ville med garanti gruble længe over sammenhængen mellem glimmerbøsser, bikinipiger og raps, hvis ikke det havde været for Erik Tybirk. Den 58-årige thybo sidder nemlig med svaret.

Erik Tybirk har opfundet en ny, hvid raps som erstatning for den kendte gule raps. Det er her, glimmerbøsserne og bikinipigerne kommer ind i billedet til gavn for et bedre grønt miljø i landbruget.

Det var gule bikinipigers skifte til hvidt, der gav Erik Tybirk ideen til den hvide raps.

Glimmerbøsserne elsker den gule farve.

Undgå glimmerbøsser

- Jeg fik ideen, da et par unge piger engang fortalte mig, at de havde skiftet deres gule bikinier ud med hvide for at slippe for de irriterende glimmerbøsser, der hver sommer plager badegæsterne ved de danske strande.

For at undgå enhver misforståelse indskyder Erik Tybirk, at glimmerbøsserne i dette tilfælde ikke er dem, der optræder ved melodi grand prix og lignende, men et lille grådigt sort insekt.

Da Erik Tybirk tre år senere fik et job, som gav ham mulighed for at eksperimentere med parring af forskellige rapssorter, huskede han de to unge pigers gode råd.

Sprøjtning halveret

Eksperimenterne startede han på for 17 år siden. Hvis alt går vel, vil ikke alene de danske rapsmarker - men de fleste rapsmarker i hele verden - være hvide i stedet for gule om ganske få år.

- Fordelen ved den hvide frem for gul raps er, at de slet ikke i samme omfang bliver angrebet af glimmerbøsser. Derved kan landmændene halvere sprøjtning, og det er godt både for miljøet og bøndernes økonomi, forklarer Erik Tybirk.

Han er ansat i et firma, der arbejder med forædling af hvede. Da han startede eksperimenterne med rapsen i 1993, fik han lov at låne et hjørne på størrelse med et skrivebord i firmaets drivhus. Siden har Erik Tybirk tålmodigt krydset raps år efter år, så han nu er nået frem til et produkt, der både økonomisk og miljømæssigt fuldt ud matcher den kendte gule raps.

Gal eller genial

- I årenes løb er jeg da stødt på en hel del mennesker, som har rystet på hovedet over mit projekt. Men nu ser det heldigvis ud til, at min tålmodighed belønnes, siger han.

Erik Tybirk har også medvirket i et tv-program med titlen "Gal eller genial". Tiden må vise, hvilken betegnelse der passer bedst til ham. Han synes selv, at han er ret almindelig.

Forsøgene med den hvide raps foregår både i Danmark, Rusland, Polen, Østrig, Letland, England, Sverige, Frankrig, Ghana og Senegal. Overalt hedder den hvide rapssort "Lyside". Det navn, som Erik Tybirk selv gav rapsen, da han startede sine eksperimenter.

Ingen glimmerbøsser

Et af de steder, den hvide raps allerede dyrkes, er hos landmand Niels Jørgen Westphael i Als ved Hadsund. Her står 20 hektar hvid raps side om side med en mark med gul raps kun adskilt af en landevej.

- Jeg tror på, at manden er genial.

- Når jeg kigger nærmere efter i rapsen, er der jo masser af glimmerbøsser i den gule mark, mens der ikke er nogen i den hvide, siger landmanden.

- Hvis det både gavner miljøet og giver et godt udbytte, er det da fremtiden. Vi landmænd er altid interesseret i et godt dækningsbidrag, tilføjer han.

Niels Jørgen Westphael vil dog gerne vente med at give den hvide raps endelig karakter, til han kender høstudbyttet.

Erik Tybirk (th) på markvandring sammen med planteavler Niels Jørgen Westphael i sidstnævntes 20 hektar store mark med hvid raps. Den viser sig at være helt fri for glimmerbøsser, mens den gule rapsmark ved siden af er fyldt med de små sorte insekter

Gule rammer

I nogle af de udenlandske forsøg danner den gule raps en ramme om de hvide rapsmarker. Fidsen ved det er, at glimmerbøsserne kaster sig over de gule planter og lader de hvide være i fred.

De fleste danske rapsmarker er tilsået efteråret forinden. Der er tale om såkaldt vinterraps.

Erik Tybirk er længst fremme med sine forsøg med vårraps, der især dyrkes i lande som Sverige, Baltikum, Rusland, Ukraine, Canada og Argentina.

Faktisk er han så langt fremme, at forsøgene slutter i år, og de hvide frø kan sælges frit på markedet i 2011.

Om et par år regner han med, at det også bliver tilfældet med den hvide vinterraps.

- Jeg håber da på at komme til at tjene lidt penge på det, lyder det beskedent fra thyboen, der i dag bor og arbejder i Odder.

I salaten

Ikke alene er det lykkedes at få den hvide raps til at give et godt udbytte og gavne miljøet. Det viser sig også, at rapsen smager ganske udmærket. Så godt, at rapsen indgår i et par af de salatblandinger, der ligger i supermarkedernes grøntafdelinger.

- Smagen er nærmest en blanding af rucolasalat og spidskål. I modsætning til den gule raps, der smager bitter og er uspiselig, forklarer Erik Tybirk.

At den hvide raps rent faktisk smager godt, blev opdaget ved en tilfældighed.

Det skete en aften, da Erik Tybirk havde gæster. Et par af kvinderne i selskabet smagte af nysgerrighed på rapsen ude i marken, og de var straks begejstrede.

Som den grimme ælling

Den mildere smag betyder også, at den olie, der udvindes af hvid raps, er mildere.

Nordjyske Stiftstidende

Så alt i alt er Erik Tybirk ganske veltilpas med de resultater, han har opnået for ganske få penge.

Ganske vist har han brugt masser af tid på projektet. Men omkostningerne beløber sig kun til omkring 100.000 kroner.

Hvis et af de multinationale selskaber skulle have udviklet den nye raps, ville det have kostet i omegnen af 15 millioner kroner.

- Jeg føler mig ærlig talt lidt som den grimme ælling, konstaterer Erik Tybirk.

Større ord kan en thybo næppe få over sine læber.

Den 58-årige planteforædler aner endnu ikke, hvor mange penge han kommer til at tjene på sit tålmodige udviklingsarbejde.

Foto: Michael Bygballe